

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: 1 ton mindre eller mindre end 1 ton?

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 2009

Emne:Partiprogram

Partiprogrammer

Program

Klimadebat

klimaplan

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4°

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 3

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 4

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 5

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 6

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 7

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 8

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 9

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 10

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 11

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 12

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 13

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 14

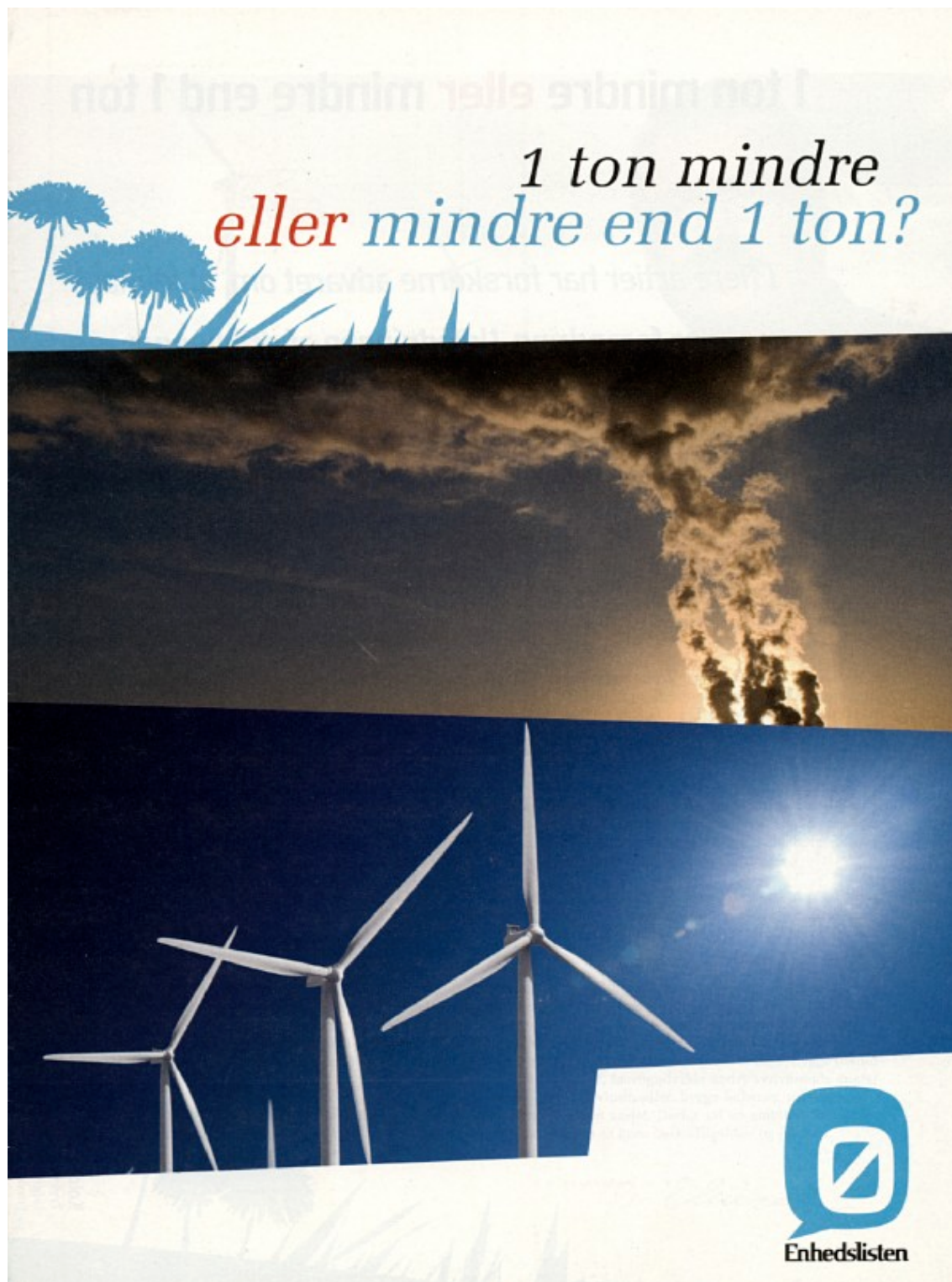
1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 15

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 16

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 17

1 ton mindre eller mindre end 1 ton? 18

1 ton mindre eller mindre end 1 ton?

1 ton mindre **eller** mindre end 1 ton

I flere årtier har forskerne advaret om, at klimaet er under forandring. Udledningen af drivhusgasser fra produktion, transport og landbrug resulterer i, at jordens klima bliver varmere

Kolofon:
Trykt i 20.000 eksemplarer af Scanprint marts 2009.
Udgiver: Enhedslisten, Studiestræde 24, 1, 1045 København K.
Forsidefoto: øverst - S.P. Roynor, nederst - Andrew Johnson

Klimaforandringerne er ikke noget vi i Danmark umiddelbart mærker så meget til. Lidt mere regn den ene sommer, lidt mindre sne den kommende vinter. Ikke ligefrem noget, der varslar katastrofe. De forandringer, der sker, sker så langt fra os, at de er svære at identificere sig med. Der er ingen tvivl om, at det er lettere at fortrænge forskernes advarsler, når vores dagligdag ikke er direkte påvirket. Hverdagen fortsætter som den plejer, og det er svært lige at overskue konsekvenserne af en livsstil, der er markant forandret.

Men danskerne bekymrer sig og vil gerne gøre noget. Derfor er der mange, der har klikket forbi hjemmesiden www.1tonmindre.dk, hvor vi får gode råd til, hvordan vi kan reducere vores CO2 udslip og bliver opfordret til at afgive klimalefter.

Men på trods af mange danskeres ihærdige anstrengelser går det den forkerte vej. De seneste fem år er Danmarks energiforbrug steget, og de sidste tre år har også udledningen af CO2 været stigende, efter 13 års fald.

Dette sker samtidig med, at forskernes advarsler bliver stadig mere alvorlige: klimaet forandrer sig langt hurtigere, end selv de mest pessimistiske modeller forudså for bare få år siden. "Markant hastig handling" og "drastiske indgreb" er den appel verdens forskere retter mod verdens politikere. Ifølge forskerne er niveauet af drivhusgasser i atmosfæren allerede for højt. Vi skal altså omgående stoppe enhver form for udledning af CO2 og i stedet finde måder at trække CO2 ud af atmosfæren på.

Danskerne udleder årligt 12 tons CO2 per indbygger, når udledninger fra landbruget regnes med. Hvis vi skal handle

efter forskernes desperate advarsler, skal vi ned på mindre end 1 ton inden 2050.

En retfærdig løsning på klimakrisen kræver, at vi i den vestlige verden tager hårdest fat, så der også er plads til at verdens fattigste lande kan udvikle sig, og udlede CO2 knyttet til forbedringer af levevilkårene.

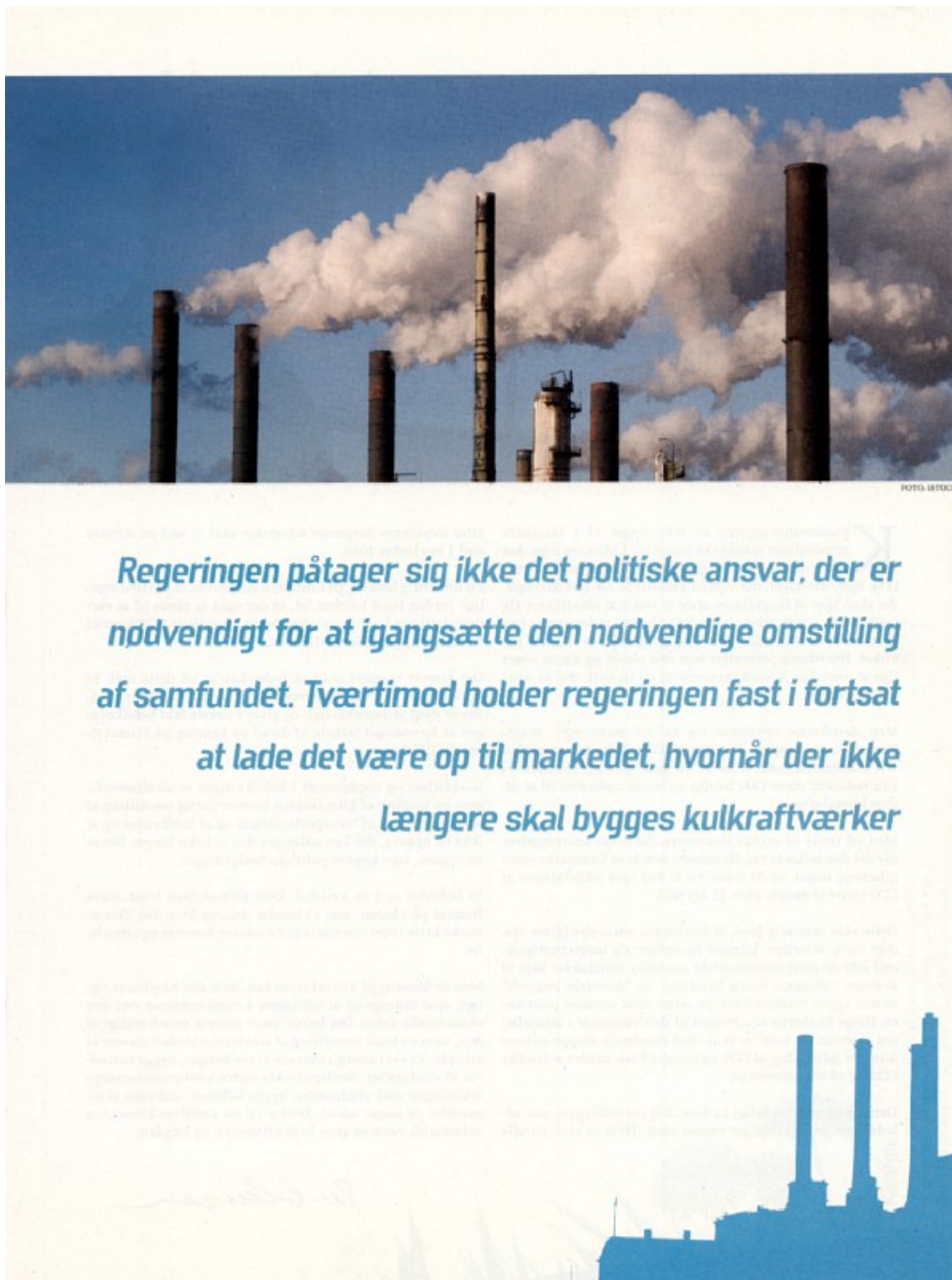
Det kræver massivt politisk lederskab at nå dette mål. Et individualistisk spar-på-strømmen projekt á la Et ton mindre er dybt utilstrækkeligt, og giver i værste fald befolkningen et forvrænget billede af, hvad en løsning på klimakrisen faktisk kræver.

Bevidsthed og engagement i befolkningen er altafgørende, men en løsning af klimakrisen kræver hurtig omstilling af energisystemet, af transportsystemet og af landbruget og er ikke en opgave, der kan pålægges den enkelte borger. Det er en opgave, som kræver politiske beslutninger.

Vi befinder os i en krisetid, hvor klimakrisen truer vores fremtid på kloden, som vi kender den, og hvor den økonomiske krise truer tusindvis af danskeres hverdag og arbejdsliv.

Men en løsning på klimakrisen kan, hvis den håndteres rigtigt, også bidrage til at minimere konsekvenserne ved den økonomiske krise. Det burde være næsten unødvendigt at sige, men en total omstilling af samfundet skaber masser af arbejde. Vi skal energirenovere vores boliger, bygge tusindvis af vindmøller, færdigudvikle andre vedvarende energiteknologier end vindmøller, bygge letbaner, udbygge skinneettet og meget andet. Derfor vil en ambitiøs klimaplan automatisk være en grøn beskæftigelses- og jobplan.

Peter Clausen

Omstilling af energisystemet

I løbet af de kommende årtier skal Danmark omstille sit energisystem, så el og varme kommer fra kilder, der ikke udleder CO₂

Det er f.eks. vindmøller, solenergi, bølgekraft, geotermisk energi og jordvarme. Mulighederne er mange, og en omstilling vil både betyde, at vi ikke udleder CO₂, at vi skaber masser af jobs, og at vi bliver selvforsynende med energi, inden vi f.eks. løber tør for naturgas i 2018.

Regeringens strategi

Da regeringen kom til i 2001, valgte den at aflyse tre planlagte vindmølleparker, samt at aflyse de programmer for udvikling af sol og bølgeenergi som bl.a. Enhedslisten havde fået indført. Med andre ord blev der sat en total stopper for udbygningen med vedvarende energi. Bendt Bendtsen udtalte dengang:

»Vi er dybt bekymrede over de samfundsmæssige omkostninger og vores konkurrenceevne, hvis vi fortsætter udbygningen med den vedvarende energi.«

Bendt Bendtsen (K), Børsen, januar 2002

Med den energiaftale, der blev indgået i februar 2008, valgte regeringen at ophæve et historisk kulstop, så DONG Energy nu igen kan fyre med kul på Avedøreværket og Skærbækværket. Derudover har DONG Energy tre planlagte kulkraftværker under opførelse i Tyskland og England. Disse investeringsplaner støtter regeringen. Som Finansminister Lars Løkke Rasmussen udtrykte det i forbindelse med et samråd i folketinget:

»Jeg vil gerne minde om, at DONG Energy er et kommercielt selskab. Det betyder bl.a. at vi som politikere har overladt det til selskabets ledelse at gennemføre de investeringer, der forretningsmæssigt bedst tjener selskabets og i sidste ende ejerens interesser.«

Lars Løkke Rasmussen (V), samråd i folketinget, 2008

Regeringen påtager sig ikke det politiske ansvar, der er nødvendigt for at igangsætte den nødvendige omstilling af samfundet. Tværtimod holder regeringen fast i fortsat at lade det være op til markedet, hvornår der ikke længere skal bygges kulkraftværker. Dette er i direkte modstrid med forskernes indtrængende opfordringer om politisk at gribe ind for at undgå en klimakatastrofe.

Hvor er oppositionen?

Til forskel fra Enhedslisten har Radikale Venstre, Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti indgået et forlig med regeringen om fremtiden energipolitik. Energiforliget er ikke ambitiøst bl.a. fordi det kun indeholder:

- En minimal støtte til udvikling af vedvarende energiteknologi som sol og bølgekraft. Støtten er ikke høj nok til reelt at bidrage til at modne disse teknologier til det danske energisystem.
- Genoptagelse af de planer for udbygning med vedvarende energi, der blev aflyst, da regeringen trådte til, eller er besluttet i tidligere aftaler – ikke nye projekter. Samtidig fordyrer man vindkraft ved at gøre projekter erstatningspligtige overfor naboer – noget ingen anden energiproduktion er underlagt.
- Et meget lille mål for energibesparelser på ½ procent om året hvilket er helt utilstrækkeligt

En af udmøntningerne af energiforliget var en VE-lov som alle partier undtagen Enhedslisten var med til at vedtage. Danmarks vindmølleforening skrev om loven:

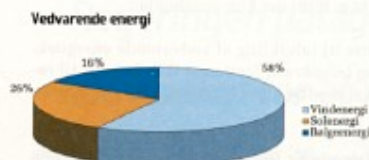
»Meldingen (om en ambitiøs energipolitik) ligner et forsøg på "grønvask" af en utilstrækkelig energipolitik og en VE-lov, der er fuldstændig blottet for langsigtet vindkraftplanlægning«

Det er uvist, hvad de andre oppositionspartier reelt har fået ud af at deltage i energiforliget andet end at legitimere en aftale, der er dybt uambitiøs og som i forhold til at præsentere reelle løsninger på klimakrisen er totalt ligegyldig.

En ambitiøs energiplan

Enhedslisten har fremlagt en energiplan, der præsenterer et bud på, hvordan vi kan omstille det danske samfund til 100 % vedvarende energi inden 2040. Når den nuværende energiaftale udløber i 2012, håber vi at kunne samle oppositionen om elementerne i denne plan.

Et energisystem, der baserer sig udelukkende på vedvarende energi i 2040 er både nødvendigt og realistisk. Mange af de teknologier et sådan energisystem må basere sig på eksisterer allerede. Men for at teknologierne skal blive gode nok til at levere stabil el til nettet, kræver det, at der sættes på yderligere videreudvikling og afprøvning. Særligt for solenergi og bølge-teknologien, der begge har kæmpe potentialer. Såfremt der investeres i udvikling af andre vedvarende energiteknologier end vindmøller, er det rimeligt at antage, at energisystemet i 2040 vil se sådan ud:

Hvor vindenergi er kilden til lidt over halvdelen af den elektricitet, der er behov for, og bølgekraft og solenergi udgør godt og vel den anden halvdel.

Dette ville kræve, at man allerede fra 2010 igangsætter en væsentlig udbygning med vindenergi på land og på havet. På land skulle udbygningen primært ske ved at udskifte små vindmøller med en lavere kapacitet med større vindmøller med høj kapacitet.

»Det er godt set, at der kræves investeringer i udvikling af solcelleteknologi. Jordens belyste side modtager hver time mere solenergi end det globale energiforbrug på et helt år. Der er flere nye teknologier på vej, herunder plastsolceller, som vi arbejder med på Risø DTU. Men den første forhindring for udvikling af teknologien er at skaffe midler til etablering af realistiske demonstrationsprojekter, som kan tiltrække andre investorer«

Jens Wenzel Andreasen,
Seniorforsker, Program for
Solenergi, Risø DTU

ENHEDSLISTENS FORSLAG

Stop privatiseringen af DONG Energy DONG Energy skal være underlagt demokratisk styring og være ejet af befolkningen. Kun på denne måde kan det sikres, at DONG Energy ikke investerer ud fra kortsigtede økonomiske interesser (som i tilfældet med investeringerne i kulkraftværker), men ud fra, hvad der er mest fordelagtigt samfunds- og klimamæssigt

Kommunerne opfordres til at investere i vindmøller Over-skuddet fra sådanne investeringer anvendes i en almennyttig fond, som kan investere i vedvarende energi og energibesparelser i offentlige bygninger.

CO₂-afgiften fjernes fra CO₂-fri el Elkunder der køber grøn strøm skal ikke pålægges at betale en CO₂ afgift.

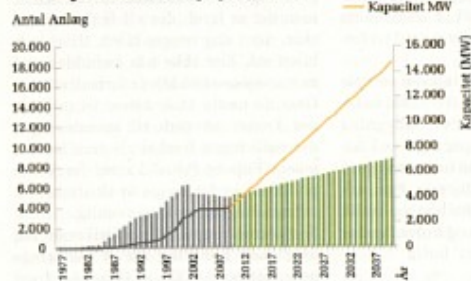
Ny VE-lov Værditabsordningen og erstatningsordningen tages helt ud af VE-loven. Derudover skal 50 % af ejerandelene til vindmøller tilbydes lokalbefolkningen.

Placering af landbaserede vindmøller Miljøministeren pålægges i samarbejde med kommunerne at finde placeringer for landbaserede vindmøller. Bl.a. undersøges muligheder for opstilling af vindmøller, under hensyntagen til naturværdier.

FOTO: LARS SUNDBERG

Udvikling i vindmølleanlæg og kapacitet

Ved at udskifte møllerne og sikre, at det er store vindmøller, der bliver opsat på havet, kan mængden af elektricitet produceret fra vindmøller stige markant, uden antallet af møller eksploderer.

»Enhedslistens klimaplan udmærker sig ved ikke bare at have klimapolitiske mål, men konkrete forslag til hvordan målene skal nås. Mange af dem er indlysende nødvendige og burde kunne samle opbakning fra mange af Folketingets partier«

Asbjørn Bjerre, Direktør,
Danmarks Vindmølleforening

Læs flere forslag i vores klimaplan på: klima.enhedslisten.dk

Højere minimumspris Der fastsættes en højere minimumspris for el fra vedvarende energikilder, der sikrer at opsætning af vedvarende energi altid er rentabel.

Intelligente elmålere Der installeres intelligente elmålere i alle hjem i Danmark, så spidsbelastningerne kan minimeres.

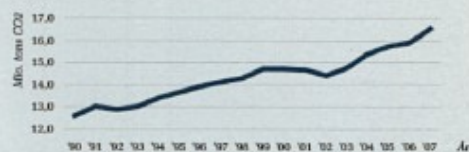
100 millioner kroner årligt til at videreudvikle og afprøve solcelleteknologien Investeringen skal anvendes til videreudvikling af teknologien og afprøvning i storskalaanlæg.

100 millioner kroner årligt til at videreudvikle og afprøve bølgeteknologien Bølgeteknologien kræver store investeringer, da anlægget skal være tilpasset de aktuelle forhold på havet. Det er derfor ikke muligt med småskalaanlæg.

Bygningsintegrerede solceller i alt offentligt nybyggeri For at sætte gang i udbygningen med solceller har staten en rolle at spille i forhold til at gå foran og sikre en efterspørgsel, der kan sætte gang i masseproduktionen og faldende priser.

Omstilling af transportsystemet

CO₂ udledning fra transport

»Det bliver ikke med det indgåede trafikforlig, at transportsektorens CO₂-kurve knækkes«

Kjeld A. Larsen, Formand, Rådet for Bæredygtig Trafik

Transport i Danmark er ansvarlig for 31,4 % af vores samlede udledninger af CO₂. Udledningen har været støt stigende de seneste 20 år. Selvom der er kommet langt mere effektive biler, så er den gevinst blevet ædt op af et stadig større antal biler på vejene

At nedbringe transportens udledning af drivhusgasser til noget nær nul, er fremtidens udfordring, hvis vi skal ned på en udledning på mindre end 1 ton per menneske. Det kræver at vores transportbehov bliver mindre, og at vi i langt højere grad end i dag benytter os af kollektive transportmidler, samt at de biler, der fortsat kører på vejene, kører på vedvarende energi.

Regeringens strategi

D. 30. januar indgik alle partier på nær Enhedslisten et trafikforlig, der har lagt rammerne omkring transportpolitikken frem til 2020. Enhedslisten var desværre ikke inviteret med til forhandlingerne. Forliget endte med en aftale om en række investeringer i kollektiv trafik, f.eks. udbygning af skinnenettet, udbygning med cykelstier og en sporvogn ved Århus, men også en række investeringer i udbygningen med motorveje. Pga. udbygningen med den kollektive trafik roste partierne sig selv og hinanden for at have indgået et 'grønt' forlig.

Business as usual

Ud fra en klimamæssig synsvinkel er trafikforliget en katastrofe. Dette blev slået fast af Danmarks trafikforskere umiddelbart efter, forliget var indgået. Det forskerne samstemmende slår fast er, at der intet er i trafiktaalen, der vil

bidrage til at få CO₂ udledningerne til at falde. For den borger, der i dag bruger det kollektive eller cyklen, er det glædeligt, at forholdene bliver bedre, men der er intet, der vil få de mennesker, der i dag bruger bilen, til at lade bilen stå. Slet ikke når forholdene på motorvejene også bliver forbedret.

Over de næste 11 år bliver 94 milliarder kroner anvendt til investeringer, der reelt ingen forskel vil gøre for klimaet. 'Fup og fidus' kalder forskerne politikernes forsøg på at få aftalen til at fremstå grøn og klimavenlig.

Forskernes appel til politikerne om omgående handling for at nedbringe udledningen af CO₂, er ikke nået frem til partierne i det danske folketing – fra DF til SF. Det er første gang SF deltagere i et trafikforlig under en borgerlig regering, og ud fra en klimamæssig synsvinkel kunne timingen ikke være værre.

ENHEDSLISTENS FORSLAG

Standse byspredningen ved bedre planlægning Transportbehovene kan markant reduceres, hvis byudvidelse fremover sker ved fortætning frem for byudvidelse.

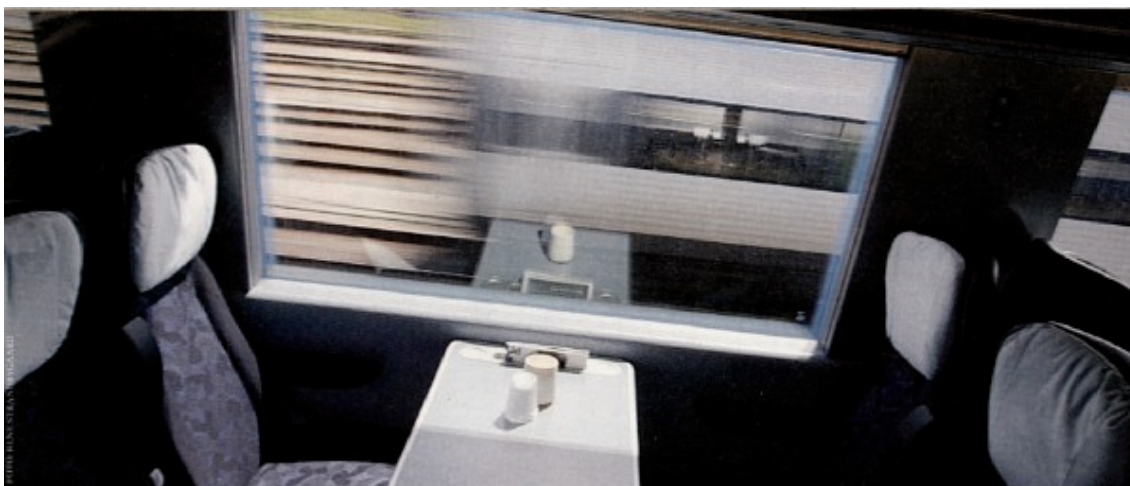
Indførelse af letbaner Sporvogne og trolleybusser med afstand hver 5-8 minut skal gøre det let og hurtigt at komme ind til byerne og at komme rundt.

Udbygning af jernbanenettet Hurtigere forbindelser mellem byerne

Forbedrede vilkår for cyklister Cykel-pendlerruter med høj fremkommelighed og stærkt reduceret biltrafik.

Støtte til udvikling af et elbaseret transportsystem Staten skal i samarbejde med elelskaberne sikre en hurtig udbredelse af ladestationer og /eller etablering af opladningsfaciliteter i hjemmet.

Etablering af BRT Hurtigkørende busser på indfaldsvejene med eget spor på motorvejen.

Fremtidens transportpolitik

At 'knække' kurven med CO₂-udledningerne fra trafikken kræver, at transport prioriteres politisk på en helt anden måde. Vi kommer ikke uden om, at biltrafikken skal reduceres markant. Men vi kommer heller ikke uden om, at mange mennesker fortsat har et transportbehov, og hvis folk skal lade bilen stå, så kræver det, at der er kollektive transporttilbud, der er både hurtige og billige med en høj komfort.

Enhedslisten har fremlagt en samlet plan for, hvordan der kan sættes ind, så transportsystemet omstilles. Væk fra privatbilisme til kollektiv transport og væk fra benzin- og dieseldrevne køretøjer til el fra vedvarende energikilder. Enhedslistens vision for fremtidens trafiksystem er, at det skal være en integreret del af elsystemet og få energi fra de samme vedvarende energikilder.

Transportens dimensioner

For at løse trafikproblemet er man nødt til at sætte ind på flere områder. Man er nødt til at tænke bedre byplanlægning ind som en vigtig faktor i forhold til at reducere behovet for transport i fremtiden. Byudviklingen må i fremtiden ske via fortætning frem for udvidelse. En sådan velovervejet byplanlægning vil reducere transportbehovene og afhængigheden af bilkørsel. Førre husstande vil finde det nødvendigt at anskaffe sig en bil – eller bil nummer to.

En anden stor udfordring er at udvikle et kollektivt transportsystem, der lever op til det moderne menneskes behov for hurtighed, fleksibilitet og komfort. Letbaner (moderne sporvogne), metro og hurtigbusser er vigtige bestanddele i forhold til at skabe sådan

et transportsystem i og omkring byerne. Hyppige afgange skal bringe folk hurtigt ind til byerne og rundt i byerne. Et udbygget jernbanelinienet er essentielt i forhold til at bringe folk mellem byerne.

Udover at skabe et udbygget og velfungerende kollektivt transportsystem, er det nødvendigt at indføre økonomiske incitamenter for at anspore folk til at anvende det offentlige frem for bilen. Dette kan f.eks. være ved at indføre bompeng, forhøjede brændstofafgifter og forhøjede priser på parkeringspladser.

Et sidste led i omstillingen af transportsystemet er omstillingen af et benzin- og dieseldrevet transportsystem, til et system, der kører på vedvarende energi.

Læs flere forslag i vores klimaplan på: klima.enhedslisten.dk

Billig eller gratis kollektiv trafik Billig kollektiv transport i byerne og gratis transport på landet.

Bompenge Alle kommuner skal have mulighed for at indføre bompeng.

Forhøjede brændstofafgifter Forhøjede afgifter skal anspore til i højere grad at anvende skib og tog til godstransport.

Forhøjede priser på parkeringspladser Forhøjede priser skal suppleres med færre pladser.

Stop for anlæg af flere motorveje og lufthavne Pengene fra motorvejsprojekter skal i stedet anvendes til udbygningen af den kollektive trafik.

Afgiftsfritagelse for elbiler Afgiftsfritagelsen for elbiler skal videreføres efter 2012.

Fremme af delebilsordningen Det skal blive attraktivt for borger, der kun har behov for bil en gang imellem at anvende en delebil.

Mange danskere ønsker at gøre en forskel med hensyn til klimaet, og der installeres sparepærer i de danske hjem som aldrig før. Men jo mere CO₂ borgerne sparer, jo mere kan virksomhederne udlede

Kvotesystemets dilemmaer

Mange danskere ønsker at gøre en forskel med hensyn til klimaet. Der installeres sparepærer i de danske hjem som aldrig før, og et stigende antal danskere skifter endda elselskab og vælger at betale mere for, at den el, der modtages og forbruges i hjemmet, med garanti er produceret ved vedvarende energi.

Men det markedsbaserede kvotesystem resulterer i, at el-besparelser og »grøn strøm« ét sted muliggør øgede CO₂-udledninger et andet sted. Det vil sige, at jo mere borgerne sparer, jo mere kan virksomhederne udlede,

jo mindre behøver staten at investere for eksempel i udbygningen af vedvarende energi for at nå de målsætninger, vi har forpligtet os til. Det betyder, at danske borgers anstrengelser på ingen måde bidrager til reduktion af den samlede CO₂-udledning.

Det kan også betyde, at de kvoter, der ikke bliver brugt i Danmark, fordi vi sparer, bliver solgt til for eksempel Polen, der således får lov til lystigt at fortsætte med at fyre med kul.

Det et virker absurd, at klima- og energiminister Connie Hedegaard bruger

Enhedslisten har foreslået, at staten skal sikre, at der destrueres en tilsvarende CO₂-kvote, for hvert ton CO₂ danskerne sparer. Dette vil sikre, at kvoten ikke går til det polske kulkraftværk eller den dovne virksomhed

skatteydernes penge på en kampagne, der får os alle til at mindske CO₂-udledningen, og resultatet er, at et sel-

1 ton mindre eller mindre end 1 ton?

FOTO: ELSPAREFONDEN

skab som DONG Energy får kvoter tilovers som kan sælges til for eksempel Polen.

Kvotesystemet saboterer altså spareinitiativer, men det kan politikerne gøre noget ved:

Som Enhedslisten har foreslået, skal staten sikre, at der destrueres en tilsvarende CO₂-kvote, for hvert ton CO₂ danskerne sparer. Dette vil sikre, at kvoten ikke går til det polske kulkraftværk eller den dovne virksomhed.

Finansieringen til dette kan for eksempel fremskaffes ved, at staten bruger indtægterne fra CO₂-afgiften og køber CO₂ kvoter for midlerne.

Energiselskaberne indberetter hvert år, hvor meget CO₂ der er udledt som følge af salg til private. 2008 kan passende udgøre referenceåret.

Hvis staten på denne måde vælger at gå ind og bakke op om borgernes initiativer ved at opkøbe og destruere kvoter, der svarer til borgernes besparelser, vil man i Danmark gå foran på helt afgørende vis. Man vil demonstrere, at det er muligt at imødekomme klimaforandringerne ved at borgere og virksomheder gør en aktiv indsats.

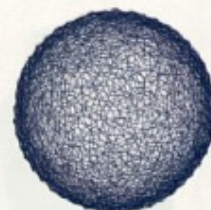
Enhedslistens forslag vil reducere kvotesystemets skadelige virkninger

Enhedslistens forslag vil reducere kvotesystemets skadelige virkninger og medvirke til at sikre, at borgernes vilje til at gøre en indsats rent faktisk kommer til at gøre en forskel

og medvirke til at sikre, at borgernes vilje til at gøre en indsats rent faktisk kommer til at gøre en forskel.

På vej mod COP 15

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

Fra d. 7-20. december hviler verdens øjne på Danmark og København. Den danske regering skal være værter for FN's klimakonference, COP 15

Der er lagt op til, at COP 15 er en afgørende forhandlingsrunde – her skal efterfølgeren for Kyoto protokollen tilrettelægges. Her skal der altså fastlægges mål for landenes bidrag til bekæmpelse af klimaforandringerne i perioden 2012 – 2020. Men allerede før der ligger en aftale, peger meget på, at vi er langt fra at stoppe klimaforandringerne. Dette skyldes primært, at nutidens klimaindsats udføres på baggrund af en tro på, at mindre justeringer er tilstrækkelige. Ikke mindst den danske regering læner sig op ad en business as usual doktrin. Dansk klimapolitik bygger på en forestilling om afkobling mellem vækst og drivhusgasudledning, på forestillingen om, at vi kan placere klimaindsatsen andre steder end i Danmark og på en forestilling om, at de fattige lande vil trække et stort læs, før vi selv gør det. Ikke mindst bygger den danske klimapolitik på en tillid til

markedsbaserede kvotesystemer og en forældet forestilling om, at markedet kan indrette samfundet fornuftigt og sætte gang i den vedvarende energi.

I virkeligheden sætter klimaudfordringen spørgsmålstegn ved flere grundlæggende sider af den menneskelige udfoldelse. Energiproduktion fra fossile brændsler, som berører alle sider af vores liv lige fra tilberedning af mad til transport, giver udledning af klimagasser. Landbrugsproduktion, både når vi anvender kunstgødning og producerer kød, giver udledning af klimagasser. Inddragelse af skovområder til dyrkning eller beboelse fører til frigivelse af klimagasser. Den globale opvarmning viser med alt tydelighed, at det grundlæggende er vores måde at leve på, der presser de dynamiske klimaprocesser over evne.

Indviklet aftale

I Danmark har regeringen valgt at opfylde en del af målet om reduktion af udledningerne af klimagasser i perioden 2008 – 2012 ved at købe kvoter og ved at indregne CO₂, der er optaget i jord og skov. Kun en mindre del

I virkeligheden sætter klimaudfordringen spørgsmålstegn ved flere grundlæggende sider af den menneskelige udfoldelse

af målet opfyldes ved faktisk at reducere udledningerne. Miljøorganisationen Greenpeace har regnet på de danske initiativer til at opfylde udledningsforpligtelserne, og Danmark kan nøjes med så lidt som 7% reelle reduktioner. Det er ikke i strid med Kyoto-protokollen, og det betyder, at regeringen ikke behøver at handle aktivt for at mindske udledningen af drivhusgasser – staten og virksomhederne kan købe sig til at klare sine forpligtelser.

Modellen for den fremtidige aftale skal ifølge regeringen være markedsbaseret og understøtte vækst. Det er ikke nye toner, men derimod en fortsættelse af et nyliberalistisk system baseret på handel og med fokus på minimering af omkostninger. Der er stor fare for, at en kommende aftale vil blive mindst

FOTO: NASA

ligeså indviklet og uvirksom som det nuværende kvotesystem. Fokus bliver endnu engang fjernet fra det grundlæggende problem, nemlig at klimaforandringerne er effekten af en gigantisk ubalance af overudnyttelse.

Forbrugsekspllosion

Omstilling til vedvarende energi og lignende kan hjælpe, men problemet er langt større: Det handler om global omfordeling. Det er vigtigt at komme tilbage til de sociale og økonomiske forhold, der driver klimakrisen. Det er essentielt at erkende, at klimasystemets krise er affødt af et abnormt forbrug i de dele af verden, der er drevet frem af økonomisk vækst, for at tilgodese kapitalens krav.

De seneste 50 år har vi oplevet en forbrugsekspllosion på verdensplan. Siden 1960 er det private forbrug i verden femdoblet. I Danmark er det samlede forbrug femdoblet siden 2. verdenskrig. Væksten i det danske forbrug de seneste 10 år svarer til det samlede forbrug for 60 år siden. Væksten i forbruget hænger tæt sammen med væksten i produktionen. Denne produktions-

Væksten betyder, at selv om der bliver sparet på miljøbelastningen nogle steder, så bliver disse besparelser normalt ædt op af større miljøbelastning andre steder

vækst er en konsekvens af det kapitalistiske system, der isoleret set er gearret til uendelig vækst. Vækst er selve grundlaget for kapitalismen.

Væksten betyder, at selv om der bliver sparet på miljøbelastningen nogle steder, så bliver disse besparelser normalt ædt op af større miljøbelastning andre steder. Da væksten måles i procent af udgangspunktet, så bliver selv en lav procentvis vækst større og større med tiden. En forbrugsvækst på 2% i dag er lig med en forbrugsvækst på 10% set i forhold til niveauet lige efter anden verdenskrig. Med en vækst på 2,1% om året er økonomien 8-doblet efter 100 år og 64-doblet efter 200 år.

Mindre end et ton

Klimadebattens fokus må udvides fra justeringer af adfærd og valg af mere effektive apparater til også at omfatte ændringer i værdier – særligt en debat om vores forbrugskultur og klimaretfærdighed. Klimaforandringerne kan ikke klares med små justeringer og teknologiske fix. Faren ved den klimapolitik, der føres i Danmark, er at befolkningen forledes til at tro, at de kan dæmme op for klimaforandringerne uden grundlæggende ændringer af livsstil og helt andre samfundsmæssige prioriteringer.

Udgangspunktet for forhandlingerne i 2009 bør være, at alle mennesker på jorden har det samme miljømæssige råderum. Det er det der sigtes mod i Enhedslistens klimaplan, hvor målet er, at hver danskers udledning skal ned på mindre end et ton om året i 2040.

Artiklen her er baseret på Rikke Fog-Møllers artikel 'Klimaet og topmødet' i Peter Nielsen og Lars Poulsens (red.) 'Verdikanke' fra forlaget Frydenlund.

Brug dit lokale netværk

Hvorfor ikke sætte klima på dagsordenen i din boligforening, i grundejerforeningen, skolebestyrelsen eller på din arbejdsplads? Regeringen gør klimaindsatsen til en personlig sag. Enhedslisten mener det er en kollektiv opgave, og her kan de lokale netværk være et godt omdrejningspunkt. Hvorfor indfører vi ikke delebiler i grundejerforeningen og sparer en masse penge? Eller hyrer en energikonsulent i fællesskab og får tjekket vore boliger? Kan boligforeningen ikke købe vindmølleandele eller få solceller på taget? Og hvordan er det lige med PC-udstyret og lamper på din arbejdsplads? Har vi en klimarigtig indkøbspolitik på kontoret? Og hvorfor egentlig ikke?

Det kræver ikke eksamen i energi og klima at få sat disse punkter på dagsordenen i dine lokale netværk. Det kræver bare nogle frække spørgsmål og et forslag om at nedsætte en gruppe, som kan arbejde videre med spørgsmålet.

Det er naturligvis godt at have nogle gode eksempler, som kan synliggøre, at klimaindsats ikke alene er en sag på folketingsniveau eller et personligt problem om at slukke for stand-by knappen og køre mere på cykel. Du kan i de nedenfor nævnte rapporter og links finde inspiration hertil.

Ved at tage et initiativ i fællesskab, vil der også ofte være mulighed for at få tilskud til arbejdet hos kommunen, dit lokale energiselskab eller hos fonde – eller via din fagforening, måske?

Også kommunerne har hidtil kørt med lav profil på klimaområdet, selvom mange aspekter i samfundet er styret via kommunerne. En række kommuner er i gang med klimaplaner, men ofte på et luftigt niveau. CASA har for henholdsvis Hvidovre og København udarbejdet to rapporter, som indeholder en lang række konkrete forslag, som måske også kan gennemføres i din by. Via et læserbrev eller henvendelse til lokale politikere kan du foreslå konkrete tiltag i din by og sætte klimaet på dagsordenen. De viste eksempler er hentet fra disse rapporter.

**Har vi en klimarigtig indkøbspolitik på kontoret?
Og hvorfor egentlig ikke?**

Ved Amersfoort i Holland er verdens hidtil største beboelsesområde med bygningsintegrerede solceller – ca. 500 huse har solcelleanlæg integreret i en del af klimaskærmen. Drivkraften har været, at et energiselskab leaser tagarealer til brug for solceller. Ejeren fritages herefter for ansvaret for drift og vedligehold, som overlades til energiselskabet.
foto: SBI/Jørgen True

1 ton mindre eller mindre end 1 ton?

Hvorfor ikke hyre en kunstner og få udsmykket denne skoles facade med et kunstnerisk solcelleanlæg?

De almene boliger savner penge til energirigtige investeringer. Boligforeningen kan undersøge muligheden for samarbejde med et ESCO-firma (Energy Saving Company) som er en totalleverandør af finansiering, rådgivning og entrepriser. Energibesparelsen deles i porten.

Rapporter (ligger som gratis pdf-filer) og links:

- Udspil til kommunal klimatilpasnings- og CO₂-handlingsplan for Hvidovre Kommune: www.casa-analyse.dk/3373
- Screening for CO₂-projekter i bydele: www.casa-analyse.dk/3386
- Tjeklister til kontoret: www.buygreen.dk

Tjek på de grønne indkøb 2007

Hverdagsindkøb på kontoret

Grønne indkøb er køb i et af de grønne eller miljøvenlige produkter. Her er en liste over almindelige produkter, der kan få miljømærket. Sørg at det er et miljøvenligt produkt, og sørg at det er et miljøvenligt produkt. Læs om miljømærkerne på baggrunden.

Afslut køb: ☐ Svømmen	Kaffe køb: ☐ Det røde Ø-mærke ☐ EU's økologimærke	Løn køb: ☐ Svømmen	Til køb: ☐ Det røde Ø-mærke ☐ EU's økologimærke
	Kaffefilter køb: ☐ Svømmen	Opvaskemiddel køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Tøllapapir køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen
Batterier, engangs køb: ☐ Svømmen	Karton køb: ☐ Svømmen	Papir, kop og print køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen	
Batterier, genopladelige køb: ☐ Svømmen	Kurver køb: ☐ Svømmen	Papirhåndklæder køb: ☐ Svømmen	Tøllapapir køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen
Indstøbe køb: ☐ Svømmen	Kalkstøbe køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Beskyttelsesmidler køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Tøllapapir køb: ☐ Svømmen
	Malkemask køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Skriveblyde køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Vidtestater køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen
Skiver køb: ☐ A-mærkede skiver ☐ Svømmen	Mapper og kalender køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Skriveblyde køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen	Vidtestater køb: ☐ Svømmen ☐ Svømmen

På www.buygreen.dk kan du hente tjeklister til brug på kontoret – både ved indkøb af kontormateriel og som her et uddrag af tjeklister for daglige indkøb.

En nødvendig klimaplan

Enhedslistens omfattende klimaplan har til formål at bringe dansk klimapolitik videre fra det dødvande, den er i nu. Klimaplanen er Enhedslistens ambitiøse, men realistiske og nødvendige bud på Danmarks bidrag til at løse klimakrisen og nedsætte udslippet af drivhusgasser markant.

Som det eneste politiske parti indtil videre, har Enhedslisten en klimaplan, der udover at indeholde tanker og visioner for klimaet også kommer med konkrete bud på, hvordan målene skal nås. Som en del af klimaplanen kommer Enhedslisten med hele 64 politiske forslag, der skal skabe et mere klimavenligt Danmark over de kommende år.

Klimaplanen vil samtidig skabe grønne jobs inden for en lang række fag, hvilket kan bidrage til at føre landet sikrere gennem den økonomiske krise.

Enhedslistens klimaplan kan findes på klima.enhedslisten.dk

Alle skal tage kampen op mod klimaforandringer. Der skal en seriøs indsats til, hvis vi for alvor vil stoppe den globale opvarmning nu og i fremtiden. Danmark skal gå forrest i kampen mod global opvarmning og vise andre lande, at det kan lade sig gøre at skrue ned for forbruget uden at skrue ned for velferden.

Der skal gang i klimadebatten for alvor – ikke mere varm luft!

Klimaplanen er Enhedslistens ambitiøse, men realistiske og nødvendige bud på Danmarks bidrag til at løse klimakrisen

klima.enhedslisten.dk

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk